

Joan Escales: "En el món hi ha els desperts i els que dormen"

Dg, 10/08/2014 per Catalunya Religió

([Carmelites descalços](#)) Aquest mes d'agost al web Castell Interior recupera una sèrie d'entrevistes publicades per **Laia de Ahumada** a la revista *Pluja de Roses* (*Lluvia de Rosas*) entre els anys 2011 i 2012. En aquest cas, retrata **Joan Escales**, rector d'Enviny, al Pallars, que es considera un [ermità dels Pirineus](#) i un "desperta-somnis".

Entrevista a Joan Escales

Des de Sort, un camí rost i secaner s'enfila cap al poble d'Enviny. En arribar, l'església de la mare de Déu de la Purificació (o de la Candelera) dóna la benvinguda al caminant. Contràriament a altres pobles, que l'amaguen a redós de les cases, o la llueixen dalt dels turons, la d'Enviny s'ajaça humil als peus del poble i obre les portes al visitant amb un cartell: "Benvingut", al costat d'un altre de més sorprenent: "Eutopia: Bon lloc", que pengen de l'entrada de la casa parroquial convertida en un monestir de muntanya. Per la finestra treu el cap en **Joan Escales** (Enviny, 1930), que no vol que li diguin mossèn, sinó Joan; ha impartit cursos a nens, joves i adults; ha voltat per mig món i ha tornat al born: el seu Enviny natal, a la calma i a la conversa pausada del món rural, on ofereix un espai de silenci i de contemplació que possibilita el viatge cap al centre d'un mateix, sempre acompanyat per les preguntes vitals. En Joan escriu incansable, en un estudi abocat a les muntanyes; visita els seus parroquians i entaula llargues converses amb els visitants. La nostra conversa comença sota l'ombra frescal d'una parra i acaba al voltant de la taula, festejant una magnífica truita de carreroles.

Si haguéssiu d'escollir una frase de santa Teresina, quina seria?

Ara no la recordo literalment, però ve a dir: "Jesús és amor, jo vull fer estimar l'amor". Aquest enamorament de Jesús és per a ella un projecte de vida. Penso que

ens hem apartat del centre, que és Jesús; d'aquest cristocentrisme que tenia Teresa de Lisieux, ja als divuit anys. És la meva santa. Al seminari vaig llegir -i em va anar molt bé- *Història d'una ànima*. Ara precisament estic escrivint una trilogia sobre escatologia, i el tercer llibre és una hagiografia que farà referència a ella i al meu oncle -germà de la mare-, que van matar durant la guerra; m'agradaria fer-ne una semblança, perquè tots dos van ser orfes de mare, poetes, rebels, mestres de novicis; tenen moltes similituds. Al meu oncle el van proclamar sant a Roma l'any 1999. Els sants ens apopen a Jesús, com Jesús ens apropa al Pare.

No sou l'únic religiós a la família: l'oncle, el germà. Parleu-me de la vostra educació en un poble del Pallars.

La nostra família és de tradició cristiana, però, com totes les famílies profundament cristianes -almenys les que jo conec del Pallars-, tenia un deix de jansenisme -com també Teresa de Lisieux-, però es van convertir; sobretot la mare va canviar, i no va ser fàcil. A part d'aquest temor hi havia la bondat, i la mare tenia molta devoció al cor de Jesús; jo sempre li deia que no volia només el cor, sinó la persona entera! La mare era molt intel·ligent i retenia tot el que deia el capellà al sermó, per exemple: que les obres bones, fetes en pecat, no servien per a res, i es perdien les bones que havíem fet! Vam parlar molt amb la mare, fins que li vaig dir: "Perdreu un fill, perquè si no podem parlar de l'important, o fem camins divergents, doncs...", i això la va fer pensar i va anar canviant.

Com es viu en aquestes solituds?

En companyia. És la "soledat sonora" de sant Joan de la Creu. M'ho pregunten moltes vegades i sempre dic el mateix: que no estic mai sol, i ja no dic res més perquè, si ho han entès, no cal donar explicacions i, si no ho han entès i no m'ho pregunten, per què els haig de donar més explicacions?

Us definiu com un ermità de les muntanyes, com un "desperta somnis", perquè?

Les muntanyes m'agraden molt. Em criden. I això de "desperta somnis" m'ho va dir ja fa temps una nena de dotze anys. Penso que sense somnis no tirem, però després hem d'anar treballant en el dia a dia. L'horitzó ha de ser ampli i també concret. En el món hi ha dues categories de persones: els desperts i els que dormen, i no té res a veure amb la cultura; ara, si ets despert, la cultura t'ajuda molt.

Esteu de rector d'Enviny, quantes parròquies teniu al vostre càrrec?

Catorze o quinze. Jo tinc més pobles que feligresos: en alguns hi ha dues persones, en d'altres, cinc. Procuo anar-hi una vegada al mes. M'agrada perquè veig que es va fent comunitat, es va agafant la idea de comunitat, no de parròquia, perquè les parròquies no són comunitats, són gent que va a missa. Relativitzo bastant la missa. Per a mi la missa és el més gran que hi ha i si no es fa bé és el més dolorós. Procuo fer poques misses. La començo i l'acabo al carrer, o a casa. Per què tantes misses? La missa és una trobada, és la presència real, és la relació amb Jesús amb la companyia dels amics.

Quan acabo la missa sempre pregunto: què heu robat, què us emporteu? A mi m'agrada més dir: "robar", perquè els lladres, si són espavilats, roben el millor, no s'enduen quatre coses per després anar a parar a la presó. I un home, d'un

d'aquests pobles on només hi viu un matrimoni, em va dir un dia: "Abans em semblava que a la missa érem pocs, però ara m'adono que és important ser pocs perquè participem més; el capellà, com el pare, no ho ha de fer tot, perquè si no ens anul·la".

Jo estic content perquè m'aprecien i jo els estimo, quan fa temps que no hi vaig em diuen que em troben a faltar. Jo visc molt de la relació. El capellà, en aquestes zones tan pobres de gent, s'ha d'espavilar una mica, perquè a les persones els costa aquest treball personal, d'entrar en l'interior, la pregària, perquè l'ambient no ajuda.

Sou teòleg i psicòleg.

Vaig estudiar teologia dues vegades. La primera, quan em vaig ordenar, era una teologia molt tridentina; la segona, quinze anys després, la vaig estudiar a Sant Cugat. Per oblidar la teologia primera, la vaig d'haver de tornar a estudiar perquè no me'n sortia: llegia **Rahner, Hans Küng**, i era tan diferent! Després vaig ser molt radical, però amb el temps he anat veient que, sense perdre l'estudi de les noves fonts de la Bíblia, també hi ha l'estil narratiu, que és molt bonic i que sempre et parla: la relació de Jesús amb la gent, tan senzilla. Com la resurrecció de Llätzer, que Jesús no el va tornar a la vida, sinó que ens va mostrar el nostre destí, que és tot resurrecció; em penso que és molt més bo que et doni una vida eterna que no pas que et deixi estar una temporadeta més aquí. Jesús se sentia commogut pels problemes humans.

Nedeu a contracorrent, com les truites?

No sempre, però ho hauria de fer més. Jesús també hi anava. Jo abans aixecava la mà i ara m'han de donar una empenta. Ara em costa marxar d'aquí, però torno content, com sempre. Tendim a instal·lar-nos, a fer-nos el jaç com la llebre, que sempre torna al mateix lloc. Sóc una persona inquieta i m'he ficat en molts llocs per experimentar, per conèixer; he viatjat sol perquè et fa sortir de tu mateix: o xerres o te'n tornes a casa.

Seguiu acollint persones aquí?

De canalla ja fa quatre o cinc anys que no en tinc, perquè m'haig d'anar limitant: ja no puc córrer per aquestes muntanyes. D'adults en van venint, però no com abans. Es nota la crisi.

Com veieu el cristianisme, actualment?

De minories. Petites minories que busquen Jesús en les seves paraules. No em lamento: Jesús predicava el Regne que s'està fent en la foscor de la terra, com un gra. De joves, no n'hi ha en els pobles, però ells estan més a prop de nosaltres que nosaltres d'ells.

Què ha donat sentit a la seva vida?

Estimar i sentir-me estimat. Estimar una persona és estimar Jesús. El celibat és estimar la gent i deixar-nos estimar, i que la gent s'adoni que, si nosaltres hem renunciat a un amor concret, és per ells, per estimar-los d'aquesta manera diferent. La persona que més m'ha ajudat en aquest sentit és la dona, i a alguna li he donat les gràcies per tot el que he après d'ella. L'amor i la bellesa... La bellesa

de les muntanyes i la bellesa de la persona. Una rosa te la mires, però la cara d'una persona te la tornes a mirar i sempre és nova.